O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Rovochni sotish va uning sifatini nazorat qilish standarti

(FFV-40:2023, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti

Toshkent

STANDARTLAR INSTITUTI #198QVQIJS9 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

So‘zboshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan ISHLAB CHIQILDI.

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2026-yil 25 fevraldagi 6/XSt-26-sonli buyrug‘i bilan TASDIQLANDI.

3 Ushbu standart FFV-40 concerning the marketing and commercial quality control of rhubarb” xalqaro standartning matni bilan aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standartni va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish, qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarda chop etiladi.

Ushbu standartni talqin qilish yoki qo‘llashda tushunmovchiliklar yuzaga kelganda standartning asli yozilgan tillarining biridan foydalanish tavsiya etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy tarqatish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

STANDARTLAR INSTITUTI #198QVQIJS9 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Rovochni sotish va uning sifatini nazorat qilish standarti

Стандарт, касающийся сбыта и контроля товарного качества ревеня

Standard concerning the marketing and commercial quality control of rhubarb

Amalga kiritish sanasi: 25 mart 2026y.

I Mahsulot ta’rifi

Ushbu standart qoidalari Rheum rhabarbarum L. dan olingan botanik navlar (madaniy navlar) rovoch poyalariga taalluqli bo‘lib, iste’molchiga yangi holatda yetkazib beriladigan va sanoat qayta ishlash uchun mo‘ljallanmagan mahsulotlarga nisbatan qo‘llaniladi.

II Sifatga oid qoidalar

Ushbu standartning maqsadi rovochni tayyorlash va qadoqlashdan keyingi sifat talablarini belgilashdan iborat.

Biroq, eksportga jo‘natish/yuklashdan keyingi bosqichlarda qo‘llanilganda, mahsulotlarda standart talablariga nisbatan quyidagi holatlar kuzatilishi mumkin:

- yangiligi va elastikligining biroz pasayishi;
- rivojlanishi va buzilishiga moyilligi tufayli holatining biroz yomonlashuvi.

Mahsulot egasi/sotuvchisi bunday mahsulotlarni ushbu standartga muvofiq bo‘lmagan holda namoyish etishi, sotuvga taklif qilishi, yetkazib berishi yoki boshqa har qanday usulda realizatsiya qilishi taqiqlanadi. Mahsulot egasi/sotuvchisi mazkur muvofiqlikka rioya etilishi uchun javobgar hisoblanadi.

A. Minimal talablar

Rovoch barcha tovar navlari bo‘yicha, har bir nav uchun nazarda tutilgan maxsus qoidalar va ruxsat etilgan chetlanishlarni hisobga olgan holda, quyidagi talablarga javob berishi kerak:

- shikastlanmagan bo‘lishi; ochiq maydonda yetishtirilgan rovoch barglari barg bandining yuqori qismidan 5 cm dan oshmagan masofada ehtiyotkorlik bilan kesilgan bo‘lishi yoki poyaning yuqori qismi kesilgan bo‘lishi mumkin. Issiqxonalarda yetishtirilgan rovoch barglari saqlanishi mumkin;
- yaroqli bo‘lishi; chirish yoki buzilish belgilari tufayli iste’molga yaroqsiz bo‘lgan mahsulotga yo‘l qo‘yilmaydi;
- toza bo‘lishi; ko‘zga tashlanadigan begona moddalar deyarli bo‘lmasligi;
- yangi ko‘rinishda bo‘lishi;
- zararkunanda hasharotlardan deyarli xoli bo‘lishi;
- zararkunanda hasharotlar yetkazgan shikastlardan deyarli xoli bo‘lishi;
- turgorli bo‘lishi;

STANDARTLAR INSTITUTI#198QVQIJS9 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

- silliq va ortiqcha tolali bo‘lmasligi;
- deyarli ezilmagan bo‘lishi;
- yetishtirish turiga xos rangga ega bo‘lishi;
- g‘ayrioddiy sirt namligisiz bo‘lishi;
- begona hid va/yoki ta’msiz bo‘lishi.

Rovochning rivojlanish darajasi va holati shunday bo‘lishi kerakki, mahsulot:

- tashishga, yuklash va tushirishga bardosh bera olsin.

• belgilangan manzilga qoniqarli holatda yetkazib berilishi.

B. Tasniflash

Rovoch quyida belgilangan ikki tovar naviga bo‘linadi:

i) Birinchi nav

Ushbu navdagi rovoch yaxshi sifatli bo‘lishi kerak. U yetishtirish turiga qarab o‘zining botanik navi va/yoki tovar tipiga xos xarakterli belgilariga ega bo‘lishi lozim.

Poyalar yaxshi rivojlangan va zang dog‘larisiz bo‘lishi kerak.

Issiqxonada yetishtirilgan rovoch to‘g‘ri, kurtaklarni yopib turuvchi barglarsiz bo‘lishi hamda poyaning kamida uchdan ikki qismi bo‘ylab to‘q pushti yoki qizil rangda bo‘lishi kerak.

Agar barglar qoldirilgan bo‘lsa, ular shikastlanmagan bo‘lishi lozim.

Biroq, mahsulotning qadoqdagi umumiy tashqi ko‘rinishiga, sifatiga, saqlanuvchanligiga va tovar ko‘rinishiga ta’sir qilmagan holda, quyidagi mayda nuqsonlarga yo‘l qo‘yiladi:

- shaklining ozgina nuqsoni.

ii) Ikkinchi nav

Ushbu navga birinchi navga kiritib bo‘lmaydigan, biroq yuqorida sanab o‘tilgan minimal talablarga javob beradigan rovoch kiradi.

Issiqxonada yetishtirilgan rovoch poyaning kamida uchdan ikki qismi bo‘ylab pushti yoki qizil rangda bo‘lishi kerak.

Mahsulot o‘ziga xos sifat belgilarini, saqlanuvchanligini va tovar ko‘rinishini saqlab qolgan holda, quyidagi nuqsonlarga yo‘l qo‘yiladi:

- shakl nuqsonlari;
- iste’molchi tomonidan odatdagi tozalash jarayonida olib tashlanishi mumkin bo‘lgan zang izlari;
- yengil tashqi ezilishlar;
- mayda sirt yoriqlari.

III Kalibrlashga oid qoidalar

Kalibr poyalarning uzunligi va diametri bo‘yicha aniqlanadi; diametr poyaning uzunligi bo‘ylab o‘rta nuqtasida o‘lchanadi.

Minimal o‘lchamlar (cm da) yetishtirish turi bo‘yicha						
	Issiqxonada yetishtirilgan rovoch		**Ochiq gruntga ko‘chirib ekilgan rovoch**		**Ochiq gruntda yetishtirilgan rovoch (issiqxona majbur-lovisiz)**	
	Uzunlik	**Diametr**	**Uzunlik**	**Diametr**	**Uzunlik**	**Diametr**
Birinchi nav	25	1,5	20	2,0	25	2,0

STANDARTLAR INSTITUTI #198QVQIJS9 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Minimal o‘lchamlar (cm da) yetishtirish turi bo‘yicha						
	Issiqxonada yetishtirilgan rovoch		Ochiq gruntga ko‘chirib ekilgan rovoch		Ochiq gruntda yetishtirilgan rovoch (issiqxona majbur-lovisiz)	
	Uzunlik	Diametr	Uzunlik	Diametr	Uzunlik	Diametr
Ikkinchi nav	20	1,0	15	1,5	20	1,5

Bir xil o‘lchamdagi rovoch iste’molchi qadoqlarida realizatsiya qilinganda, minimal uzunlik talabi belgilanmaydi.

IV Ruxsatlar bo‘yicha qoidalar

Mahsulot har qanday realizatsiya bosqichida har bir partiyada ko‘rsatilgan tovar navining sifat va o‘lcham talablariga javob bermaydigan mahsulotning mavjudligiga ruxsat beriladi.

A. Sifat bo‘yicha ruxsatlar

i) Birinchi nav

Umuman olganda, umumiy miqdor yoki vaznning 10% gacha birinchi nav talablariga javob bermaydigan, ammo ikkinchi nav talablarga javob beradigan rovoch bo‘lishi mumkin.

Ushbu ruxsat doirasida, umumiy miqdor/vaznning 1% dan oshmasligi kerak bo‘lgan mahsulotlar bo‘lishi mumkin, ular ikkinchi nav talablarga yoki minimal talablariga javob bermaydigan, yoki degradatsiyaga uchragan mahsulotlar bo‘ladi.

ii) Ikkinchi nav

Umuman olganda, umumiy miqdor yoki vaznning 10% gacha birinchi nav talablarga yoki minimal talablariga javob bermaydigan mahsulot bo‘lishi mumkin.

Ushbu ruxsat doirasida umumiy miqdor/vaznning 2% dan oshmasligi kerak bo‘lgan mahsulotlar degradatsiyaga uchragan bo‘lishi mumkin.

B. O‘lcham bo‘yicha ruxsatlar

Barcha tovar navlari uchun: umumiy miqdor yoki vaznning 10% gacha poyaning kalibrlash talablariga javob bermaydigan mahsulot bo‘lishi mumkin.

V Mahsulot ko‘rinishi bo‘yicha qoidalar

A. Birxillik

Har bir qadoqdagi mahsulot birxil bo‘lishi va faqat bir xil kelib chiqish, botanik nav yoki tovar turi, yetishtirish turi va sifatdagi rovochlardan iborat bo‘lishi kerak.

Qadoqdagi mahsulotning ko‘rinadigan qismi butun qadoqdagi tarkibga mos bo‘lishi kerak.

B. Qadoqlash

Rovoch mahsulotning yetarlicha saqlanishini ta’minlaydigan usulda qadoqlanishi lozim.

---

[1] Moslikni tekshirish birlamchi yoki aralash namunalardan tahlil orqali amalga oshiriladi. Bu tasodifiy tanlab olingan namunalarning sifati partiya sifatini vakillik qilishi prinsipiga asoslanadi. OECD ishchi qoidalari bo‘yicha moslik tekshiruvlari tavsiya etiladi — shu jumladan, operatorlar tomonidan jo‘natish bosqichlarida, shuningdek ovqat mahsulotlarini sotuvchi ulgurji va chakana markazlar hamda ularning omborlarida.

STANDARTLAR INSTITUTI #198QVQIJS9 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Qadoq ichida ishlatiladigan materiallar toza va mahsulotga ichki yoki tashqi shikast yetkazmaydigan sifatda bo‘lishi kerak. Materiallardan, xususan, qog‘oz yoki savdo spetsifikatsiyali yorliqlardan foydalanish mumkin, ammo matn yozish yoki yorliqlarni yopishtirishda zaharli bo‘lmagan siyoh yoki yopishtiruvchi vositalar ishlatilishi shart.

Mahsulotga individual tarzda yopishtiriladigan yorliqlar shunday bo‘lishi kerakki, ularni olib tashlaganda ko‘zga tashlanadigan elim qoldiqlari qolmasin va po‘stning yuzasida nuqsonlar hosil bo‘lmasin.

Qadoqlarda hech qanday begona moddalar bo‘lmasligi kerak.

VI Tamg‘alash bo‘yicha qoidalar

Har bir qadoqda[2] quyidagi ma’lumotlar aniq va o‘chmas shrift bilan, bir tomonda jamlangan holda va tashqaridan ko‘rinadigan tarzda ko‘rsatilishi kerak.

A. Identifikatsiya belgilari

Qadoqlovchi va/yoki jo‘natuvchi/eksportyor.

Nom va jismoniy manzil (masalan, ko‘cha/shahar/tuman/pochta indeksi va mamlakat, agar u kelib chiqish mamlakatidan farq qilsa) yoki milliy vakolatli organ[3] tomonidan rasmiy tan olingan kod belgilari, agar kodlash tizimi qo‘llaniladigan mamlakat ***UNECE***[4]kodlar registriga kiritilgan bo‘lsa. Agar aniq pochta manzili mavjud bo‘lmasa, jismoniy manzil sifatida ferma yoki obyekt nomi, yaqin shahar/tuman/oblasti va pochta indeksi, yoki GPS koordinatalari, shuningdek abonent qutisi manzili yaqin shahar, oblast va mamlakat ko‘rsatilgan holda qabul qilinadi.[5]

B. Mahsulot tavsifi

- «Rovoch», agar tarkibi tashqaridan ko‘rinmasa.
- «Issiqxonada yetishtirilgan», mos hollarda.

C. Mahsulot kelib chiqishi

- Kelib chiqish mamlakati[6] va ixtiyoriy ravishda, yetishtirilgan hudud yoki milliy, mintaqaviy yoki mahalliy nom.

D. Tovar xususiyatlari

- Tovar navi.
- Kerak bo‘lganda, buntlar soni.

E. Rasmiy nazorat belgisi (ixtiyoriy)

Ushbu qoidalar:
1970 yilda qabul qilingan,
Oxirgi marta 2017 yilda ko‘rib chiqilgan,
2023 yilgi standartlar namunaviy shakliga moslashtirilgan.

---

[2] Ushbu tamg‘alash qoidalari, agar bu ma’lumotlar ko‘rsatilgan bo‘lsa, boshqa qadoqlarga joylangan iste’molchi qadoqlarga tatbiq etilmaydi. Biroq, ular alohida realizatsiya qilinadigan savdo qadoqlariga (iste’molchi qadoqlariga) nisbatan qo‘llaniladi.

STANDARTLAR INSTITUTI #198QVQIJS9 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

[3] Ayrim mamlakatlarning milliy qonunchiligi nom va manzilning aniq ko‘rsatilishini talab qiladi. Biroq, kod belgilari qo‘llanilganda, kod belgisiga bevosita yaqin joyda «qadoqlovchi va/yoki jo‘natuvchi» (yoki tegishli qisqartmalar) degan belgi bo‘lishi kerak, shuningdek kod belgisidan oldin sertifikatlovchi mamlakatga tegishli (ikki harfli) mamlakat/region kodi (ISO 3166) ko‘rsatilishi lozim, agar u kelib chiqish mamlakatidan farq qilsa.

[4] Qarang: UNECE kod belgilari reyestri.

[5] Amerika Qo‘shma Shtatlarining abonent qutisi manzilidan foydalanish bo‘yicha izohi, chunki bunday manzil korxonada inspeksiya o‘tkazish yoki mahsulotni qaytarib olish zarur bo‘lganda tezkor choralar ko‘rish imkonini bermaydi hamda qadoqlovchi va/yoki jo‘natuvchi/eksportyor bilan bog‘liq milliy markirovka talablarining bir qismi hisoblanmaydi.

[6] To‘liq yoki odatda qo‘llaniladigan nom ko‘rsatilishi lozim.

STANDARTLAR INSTITUTI #198QVQIJS9 - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI